

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA TERMİK
KUYISHLARDA OTA-ONALARNING BIRINCHI YORDAM
KO‘RSATISH BO‘YICHA BILIMLARINI OSHIRISH**

Ro‘zaqul Kazakova

PhD mustaqil izlanuvchi

Email: [ruzagulkazakova@gmail.com]

Tayanch so‘zlar: termik kuyish, maktabgacha yoshdagi bolalar, birinchi yordam, ota-onalar, tibbiy savodxonlik, profilaktika, hamshiralik ta’limi.

Annotatsiya: Maktabgacha yoshdagi bolalarda termik kuyish sodir bo‘lganda dastlabki yordamning to‘g‘ri ko‘rsatilishi keyingi asoratlarning oldini olishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu tezisda ota-onalarning kuyishlarda birinchi yordam bo‘yicha bilimlarini oshirish, noto‘g‘ri amaliyotlarning oldini olish va hamshira tomonidan amaliy ta’lim berishning ahamiyati yoritiladi. Oilaga yo‘naltirilgan ta’limiy yondashuvning bolalar xavfsizligini ta’minlashdagi o‘rni asoslanadi.

Kirish: Maktabgacha yoshdagi bolalarda termik kuyishlarning katta qismi uy sharoitida yuz berishi mumkin. Jarohat sodir bo‘lgan dastlabki daqiqalarda ota-ona yoki qarovchi tomonidan amalga oshiriladigan harakatlar muhim ahamiyatga ega. Shu sababli aholining kuyishda birinchi yordam ko‘rsatish bo‘yicha bilimlarini oshirish bolalar jarohatlanishining oqibatlarini kamaytirishning muhim yo‘nalishidir.

Tadqiqot maqsadi: Maktabgacha yoshdagi bolalar ota-onalarining termik kuyishlarda birinchi yordam ko‘rsatish bo‘yicha bilimlarini oshirishga qaratilgan hamshiralik-ta’limiy yondashuvni asoslash.

Materiallar va tadqiqot usullari: Bolalar kuyishlarida birinchi yordam va profilaktik ta’limga oid ilmiy manbalar tahlili, qiyosiy tahlil va

umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Istiqboldagi mahalliy tadqiqot uchun ota-onalarning boshlang'ich bilim darajasini anketa orqali baholash, qisqa o'quv dasturini o'tkazish va keyinchalik bilimlarni qayta baholash taklif etiladi.

Tadqiqot natijalari: Adabiyotlar tahlili ota-onalar va qarovchilarning kuyishda birinchi yordam bo'yicha bilimlarini oshirish profilaktikaning muhim yo'nalishlaridan biri ekanligini ko'rsatadi. Ta'lim dasturida kuygan joyga to'g'ri birinchi yordam ko'rsatish, jarohatni qo'shimcha shikastlamaslik, zarur hollarda tibbiy yordamga murojaat qilish va noto'g'ri xalqona usullardan saqlanish kabi masalalar amaliy tarzda tushuntirilishi kerak.

Muhokama: Hamshira ota-onalar bilan individual suhbat, kichik guruh mashg'ulotlari, rasmi bukletlar va amaliy ko'rsatmalar orqali ishlashi mumkin. Ta'lim samaradorligini mashg'ulotdan oldingi va keyingi bilim ballarini taqqoslash hamda amaliy vaziyatlardagi javoblarni baholash orqali aniqlash mumkin. Bunday yondashuv ota-onalarning sog'liqni saqlash savodxonligini oshirish bilan birga, favqulodda vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish ko'nikmasini mustahkamlashi mumkin.

Amaliy ahamiyati: Ota-onalar uchun standartlashtirilgan, qisqa va tushunarli birinchi yordam algoritmini ishlab chiqish patronaj hamshiralari faoliyatiga joriy etilishi mumkin. Mazkur materialni oilaviy poliklinikalar, patronaj tashriflari va maktabgacha ta'lim tashkilotlarida profilaktik mashg'ulotlar davomida qo'llash imkoniyati mavjud.

Xulosa: Maktabgacha yoshdagi bolalarda termik kuyishlarning oqibatlarini kamaytirishda ota-onalarning birinchi yordam bo'yicha bilim va ko'nikmalarini oshirish muhim profilaktik yo'nalish hisoblanadi. Hamshira ishtirokidagi tizimli ta'limiy dastur ota-onalarning tibbiy savodxonligini oshirish va kuyish holatlarida to'g'ri dastlabki harakatlarni shakllantirishga xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. World Health Organization. Burns. Fact sheet. 2023.
2. Nurmatov U.B. et al. Effectiveness and cost-effectiveness of first aid interventions for burns given to caregivers of children: systematic review. Burns. 2018.
3. Moore C., Clover J., Gibson L. Evaluating parental knowledge of pediatric burns first aid and effectiveness of educational intervention. Burns. 2022.
4. Tajiki I., Vizeshfar F., Keshtkaran Z. The effect of training program based on Health Belief Model on burn prevention knowledge in mothers of children aged 1–3 years. Burns. 2022.
5. Farzan R. et al. Caregivers' knowledge with burned children and related factors towards burn first aid: systematic review. International Wound Journal. 2023.
6. Yondem Z., Tuncbilek Z. Effect of a Childhood Burn Prevention Program on Knowledge Level of Caregivers and Burn Risk Factors. Burns. 2024.

